

Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 18, 31. oktober 1996-meersup kingusinnerusukut iluarsineqartup kingusinnerpaamik UKA2011-mi Naalakkersuisunit allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, tassa aalisartut aalisarnissamut akuersissummik tunineqarnerminni 1. januar 2012 aallarnerfigalugu akiliuteqartarunnaarsinneqarnissaat anguniarlugu

(Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut)

Akissut

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerlugu suliarinnineq

Inatsisartunut ilaasortap Ruth Heilmannip siunnersuutigaa, Kalaallit Nunaanni sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissummik tuniussinermut atatillugu aalisartut akiliuteqartarunnarnissaannut Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA 2011-mi piumaffigineqassasut. Siunnersuuteqartup tunngavilersuinermini oqaatigaa, akiliuteqartarnerup sullissineq sivitsortittaraa, tassa qinnuteqaatip Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmut nassiunneqarneranit sinerissamut qanittumi aalisarnissamut aalisartut ataasiakkaat akuersissummik pissarsinissaata tungaanut piffissaq sivisunerusoq ingerlasarmat. Siunnersuisup nammineq oqarnera naapertorlugu, ulloq 5. januar 2011 misigisimavaa, Maniitsumi aalisartut arlallit 2011-mut akuersissummik suli pissarsisimanginnertik pissutigalugu aalisakkanik pisaminnik tunisisinnaasimangitsut. -

Maniitsumi aalisartut 2011-mut akuersissutinik nutaanik pissarsisimanginnerisa nassataanik, aalisartut pisaminnik tunisisinnaanginnerannut tunngatillugu suliaq eqqarsaatigalugu paasissutissiissutigissavara, sinerissamut qanittumi saarullinniarnissamut qaleralinniarnissamullu Maniitsumit qinnuteqaatit katillugit 77-it, 2010-mi decembarip ingerlanerani Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarmata. Qinnuteqaatit tiguneqartarnerat ilutigalugu Naalakkersuisoqarfiup sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissutit tunniuttarpai, 2011-milu januaarip tallimaat suli nalliutinngitsaq Maniitsumi aalisartunut akuersissutit 57-it tunniunneqarput.

Taamaalilluni januaarip tallimaani aalisartut 20-t 2011-mut akuersissummik qinnuteqaatiminnik suli akissutisimangillat, taamalu Maniitsumi pisaminnik tunisisinnaanatik. 2011-mi januaarip tallimaani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup aalajangerpaa, sinerissamut qanittumi saarullinniarsinnaanermut qaleralinniarsinnaanermullu akuersissutit tunniunneqarsinnaanerat januaarip qaammataata naanissaanut sivitsorneqassasut. Tassa Maniitsumi aalisartut 2010-mi aalisarnissamut akuersissuteqartut, qinnuteqaatiminnillu suli akissutisinnngitsut, januaarip arfernanit tuniseqqissinnaalerput. Tassa aalisartut aalajangersimasumik amerlassusillit tunisisinnaanginnerat amerlanerpaamik ulluni pingasuni pisimavoq, tassani taakkua qinnuteqaataat Naalakkersuisoqarfimmi imaluunniit kommunimi suli suliarineqarnerat pissutaalluni.

Sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissutit tunniunneqarneranni akiliuteqartoqartannginnissaanik siunnersuummut tunngatillugu paasissutissiissutigissavara, tamatumunnga tunngatillugu Naalakkersuisut pilersaaruteqanngimmata.

Atuisut akiliuteqartinneqartarnerisa eqqunneqarnerannut tunngavigineqarpoq, aalisarnermik nakkutilliinermit atatillugu aningaasartuutaasartut ilaannik aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut nammaqataaniissaannik kissaateqartoqarneq. Avataasiorluni aalisarnissamut aalisagartassiissutit tonsimut 60 kr.-qartut tassaapput akiliutaasartut annerpaartaat. Aalisarnerup iluani nakkutilliinerup naammassineqarnissaanut sinerissamut qanittumi aalisartut aalisarsinnaanermut akuersissutit akiliutissartaa 1.500 kr.-usoq nammassinnaagaat pillugu naliliineq aallaavigalugu aalisarsinnaanermut akuersissummik akiliutissaq 1.500 kr. atuutsinneqalerpoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, sinerissamut qanittumi aalisartut 2010-mi aalisarsinnaanermut akuersissummik akiliutaat, atuisut akiliutaannit Landskarsimut isertinneqartut tamarmiusut 15 %-iisa missaanniittoq. Isertinneqartut

ukioq 2010-mi katillugit 11,2 mio. kr.-niupput, taakkulu ilaat tassa 1,6 mio. kr. missaaniittut sinerissamut qanittumi aalisarnermiit isertinneqarsimallutik.

Inerteqqutaasumik aalisarnerup pitsaaliorneqarnissaa pillugu EU-mi Siunnersuisoqatigiit Peqqussutaat (EF) nr. 1005/2008 2010-mi januaarip aallaqqattaani atuutilerpoq. Aaqqissuussinermi siunertarineqarpoq, unioqqutitsisumik aalisarlugit qaqissimasat EU-mut eqqutsaaliorneqarnissaat aamma pitsaaliorneqarnissaat. Aalisakkanik avammut tuniniaasinnaanermut uppersaatinik akuersissutinillu tunniussisarnermut atatillugu peqqussummi piumasaqataasut naammassiniarnerat Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik aningaasartuuteqangaatsiarpoq. Atuisut akiliuteqartitalernerisigut IUU-p peqqussutaani aningaasartuuteqarnerulerneremut aalisartut matussuseeqataapput. Aamma tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, IUU uppersaammumut atatillugu aningaasartuutit nunani allani aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut namminneq akilertarmassuk.

2011-mi januaari Kalaallit Nunaanni tulaassanik nakkutilliinerup aallartinneranut atatillugu Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfiup 2010-mi nakkutilliisut nutaat pingasut atorfinitsippai, taakku suliaqarfiup nutaap iluani nakkutilliillutik suliaqassapput. Aaqqissuussineq tamakkiisumik atuutilerpat, pisanik tigooqqaasussanut tigusillattaarluni misissuinerup nalunaarusiorneqarnera aqputigalugu tulaassuinerit uppersaasarsorneqassapput, taamaaliornikkut aalisartut eqqortumik aamma naapertuuttumik akilertarmassuk.

Erseqqissaatigerusuppara, aalisagaatitta avammut tuniniarneqarnerannut atatillugu nakkutilliinermik suliaqarneq piumasaqaatitaqaleraluttuinnarmat. Aalisakkat tuniniarneqartussat imminut akilersinnaasumik pisarineqarsimasut aamma inatsisinik unioqqutitsinani pisaasimasut uppersarsarneqarsinnaasariaqartut avatangiisit atuisullu piumasaqaatigaat.

Soorunami pissutsit tamakku nakkutilliilluni suliaqarnermut aningaasartuutit sunnertarpaat, atuisullu akiliuteqartinneqartalerisigut aningaasartuutit taakkununga aalisartut namminneerlutik aningaasaleeqataasalerput. Aningaasartuutit, aalisartut soqutigisaasa isumagineqarnissaannut iluaqutaasussat. Tassunga atatillugu MSC-mik nalunaaqutsersuineq kalaallit aalisartuutit maannakkut attuumassuteqartoq. Siusinnerusukkut arlaleriarlunga oqaatigisareernikuusattut, taava Europami niuerfinnut arlalinnut tunisisinnaaniaraanni MSC-mik nalunaaqutsersuineq annertuumik pingaaruteqarpoq. Aalisarnerup ingerlanneqarneranut aamma Kalaallit Nunaanni Aaliarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmumut sulisoqarnermullu MSC-mik aaqqissuussineq piumasaqaatitaqaraluttuinnarpoq.

Qulaani taaneqartut tunngavigalugit nalunaarutigissavara, sinerissamut qanittumi aalisarnermi 1.500 kr.-nik akiliuteqartussaanerup taamaatinneqanissaanut maannakkorpiaq tunngavissaqanngitsoq Naalakkersuisut isumaqarmata. Nakkutilliilluni suliaqarnerit akitsuusiussamit matussuserneqartartut ukiuni aggersuni minnerulissangatinneqanngillat. Aammattaaq Akileraartarneq Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap nalunaarusiaa nutaaq martsii 2011-imeersoq innersuussutigissavara. Aalisarnermut tamanut pisuussutit erniaannik atuutilersitsisoqarnissaa tassani inassuteqaatigineqarpoq, taamaalilluni akitsuusiisarneq eqqarsaatigalugu raajarniarnermut sanilliunneqassallutik. Taassuma saniatigut Isumalioqatigiissitap inassuteqaateqarpoq pisuussutit erniaat taamaattoq ukiut ingerlanerani qaffallugu aaqqiivigineqarsinnaasoq.

Ataatsimut isigalugu aningaasartuutit amerlanerusut siunissami akilertalernissaat aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut piareersimaffigisariaqarpaat, nakkutilliinerup annertunerulerneranuinnaanngitsoq kisiannili inuiaqatigiinnut aamma tunngatillugu. Taamaalillunga tunngavissaqarsorinngilara siunnersuutit saqqummiunneqartumut Naalakkersuisut malinneqquneqarsinnaanerat. Tamanna tunngavigalugu aalajangiussassatut siunnersuut itigartitsissutigineqassasoq inassutigineqarpoq.